SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

HÉLÈNE THAM

1843–1925

Sex pianofortestycken

för piano

Six Pianoforte Pieces

for piano

Emenderad utgåva/Emended edition

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten treasures of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 686–691/Edition nos 686–691
2014
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-098-9

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

I.

HÉLÈNE THAM.

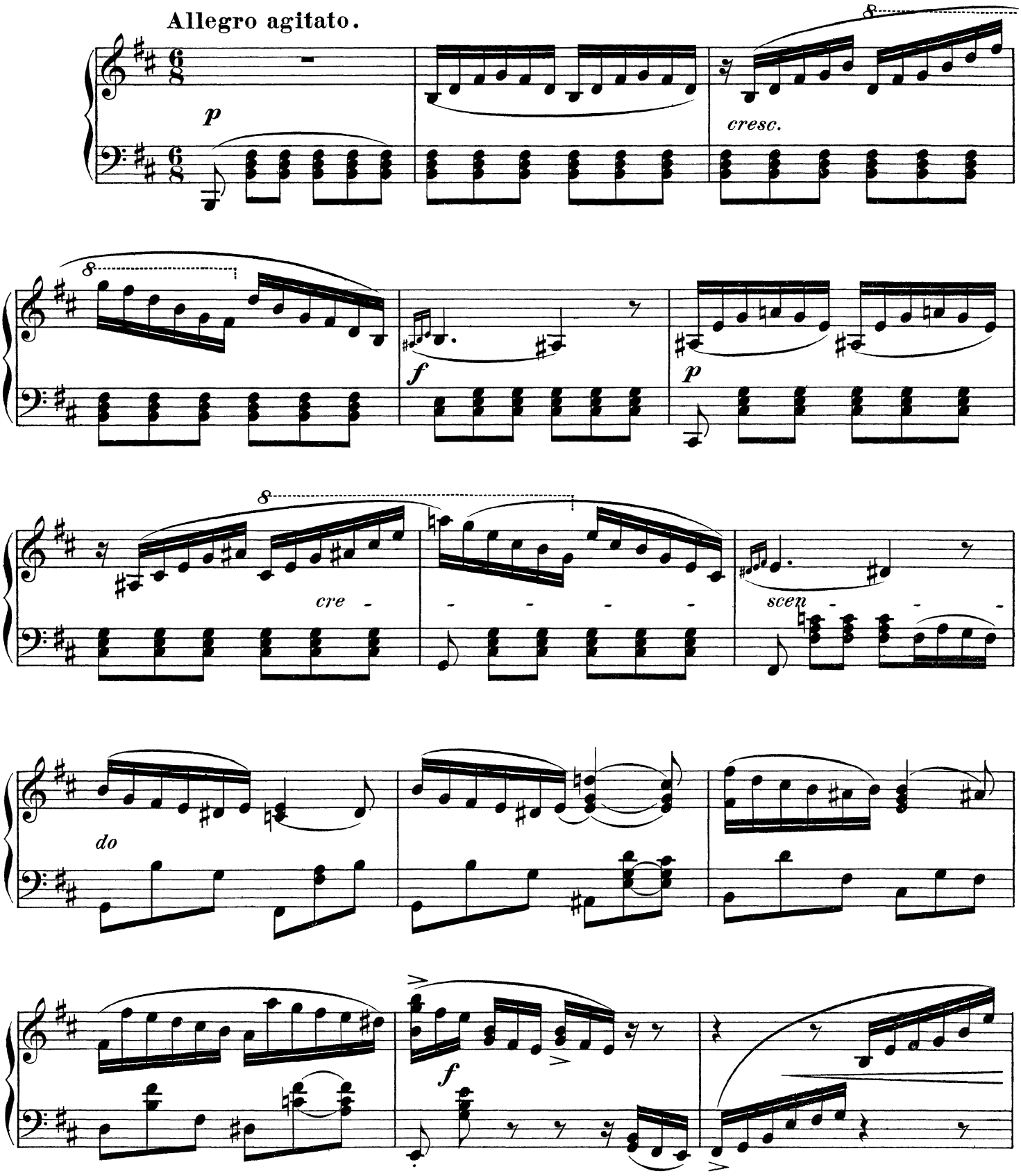

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

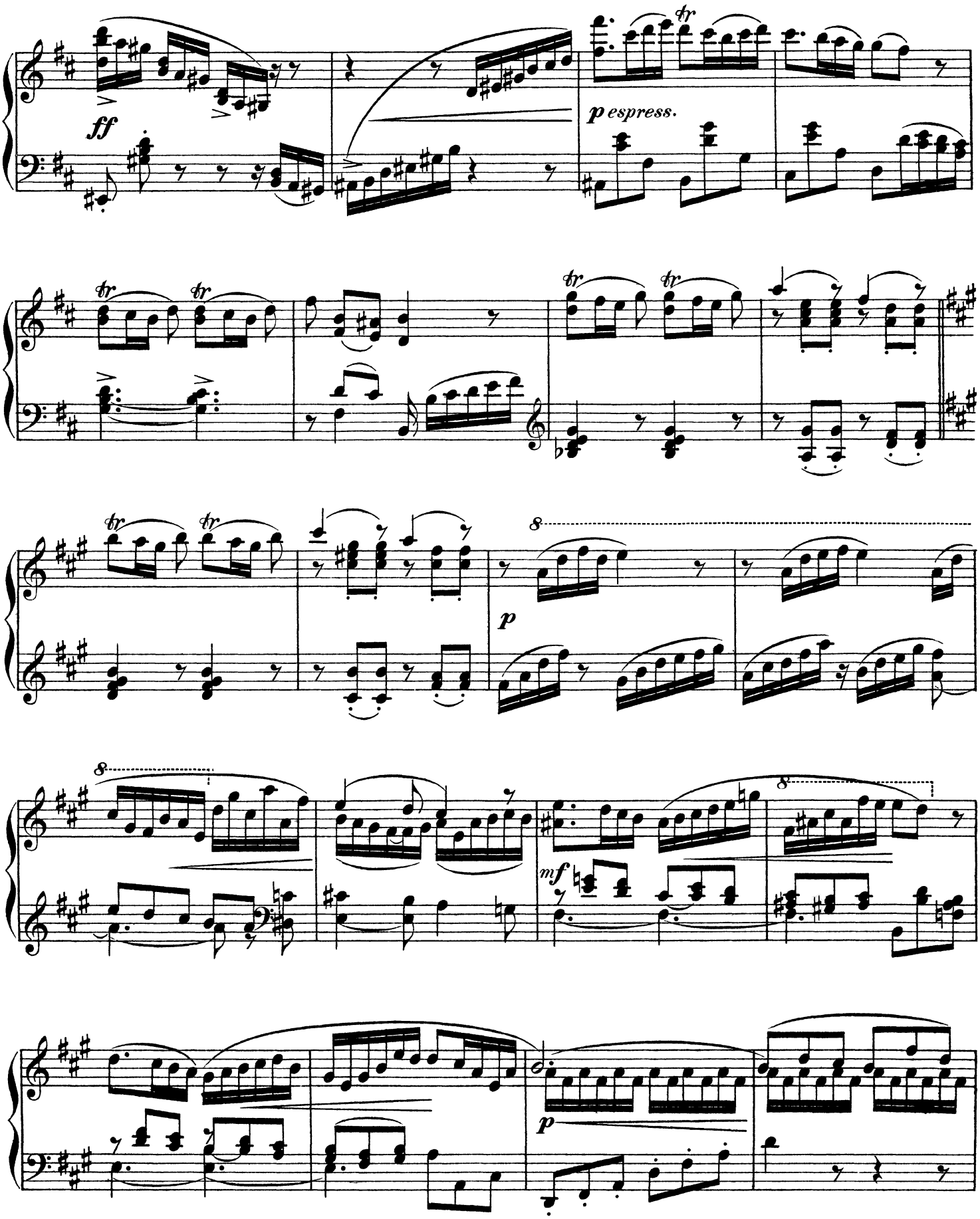
ff
p espress.
p
mf
p

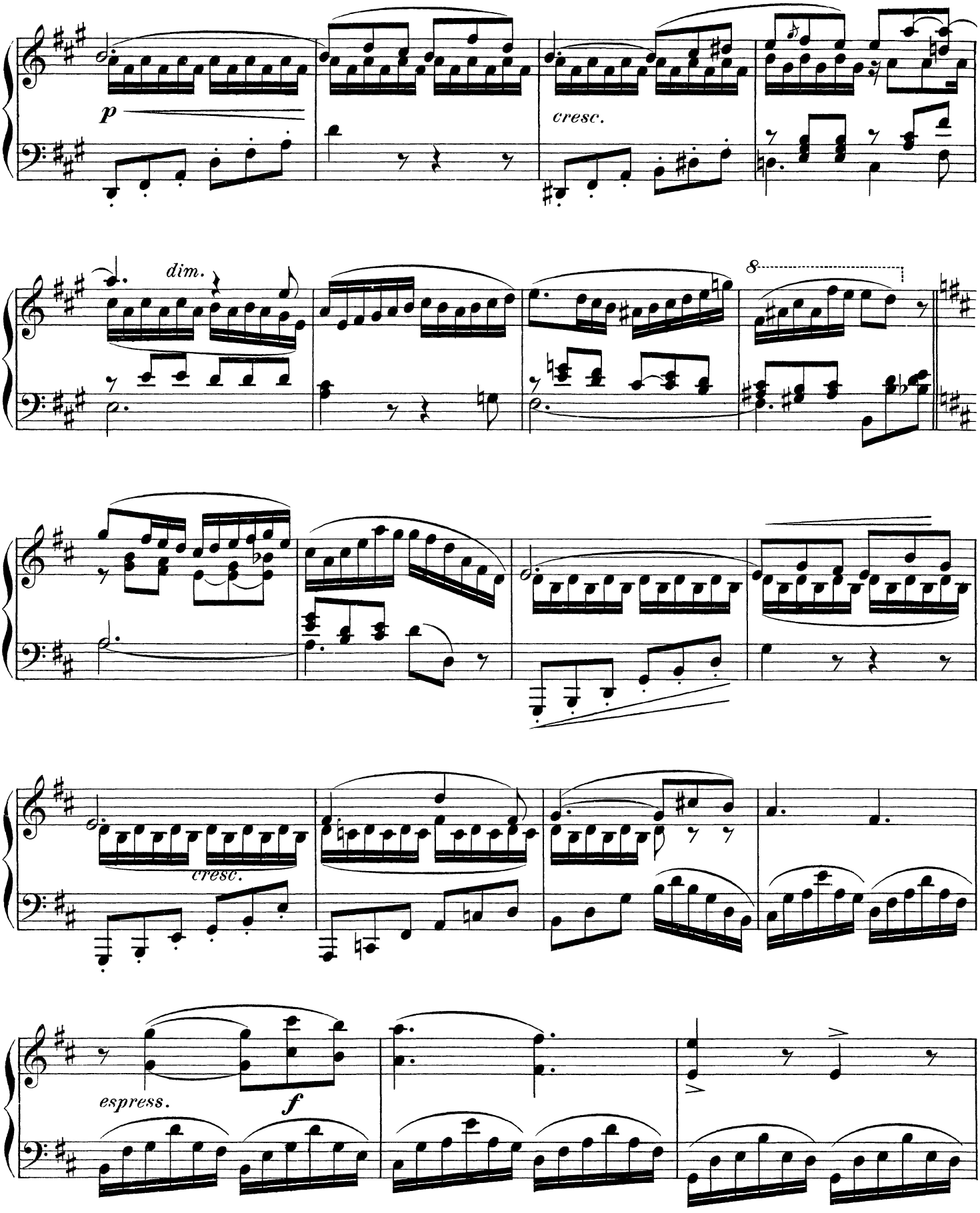
p
cresc.
dim.
8
cresc.
espress.
f

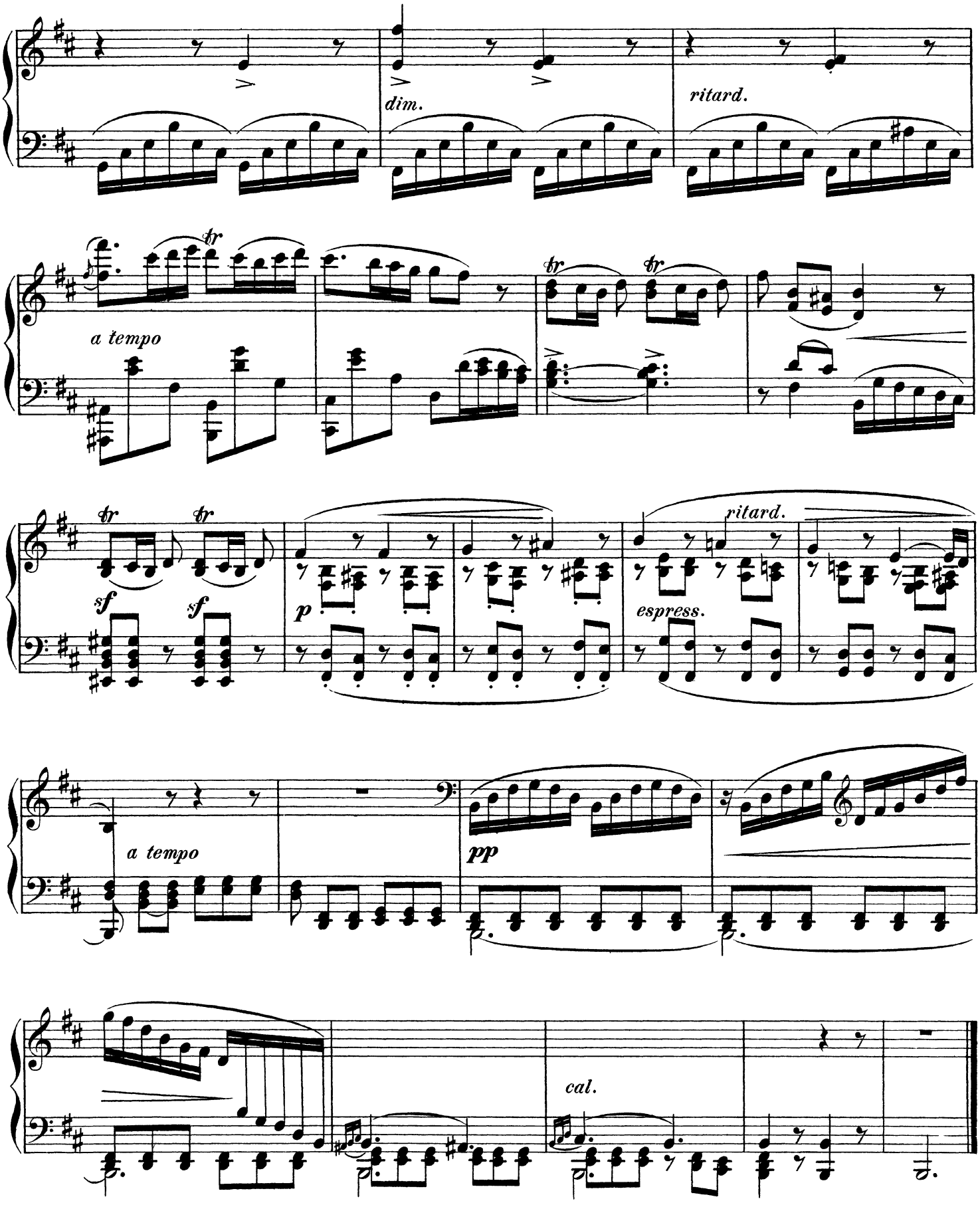
dim.
ritard.
a tempo
a tempo
espress.
ritard.
pp
cal.

II.

Allegretto vivace.

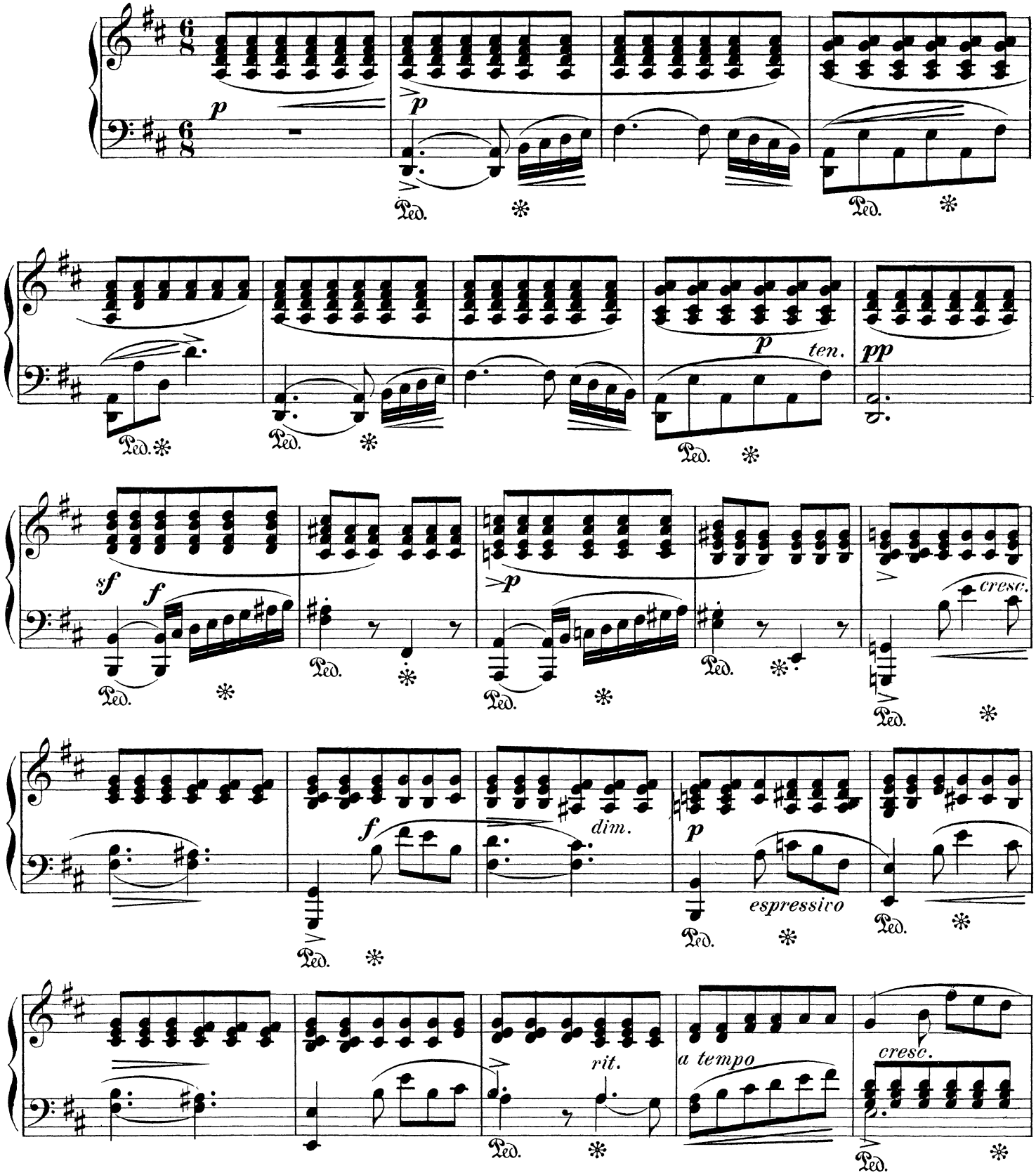

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

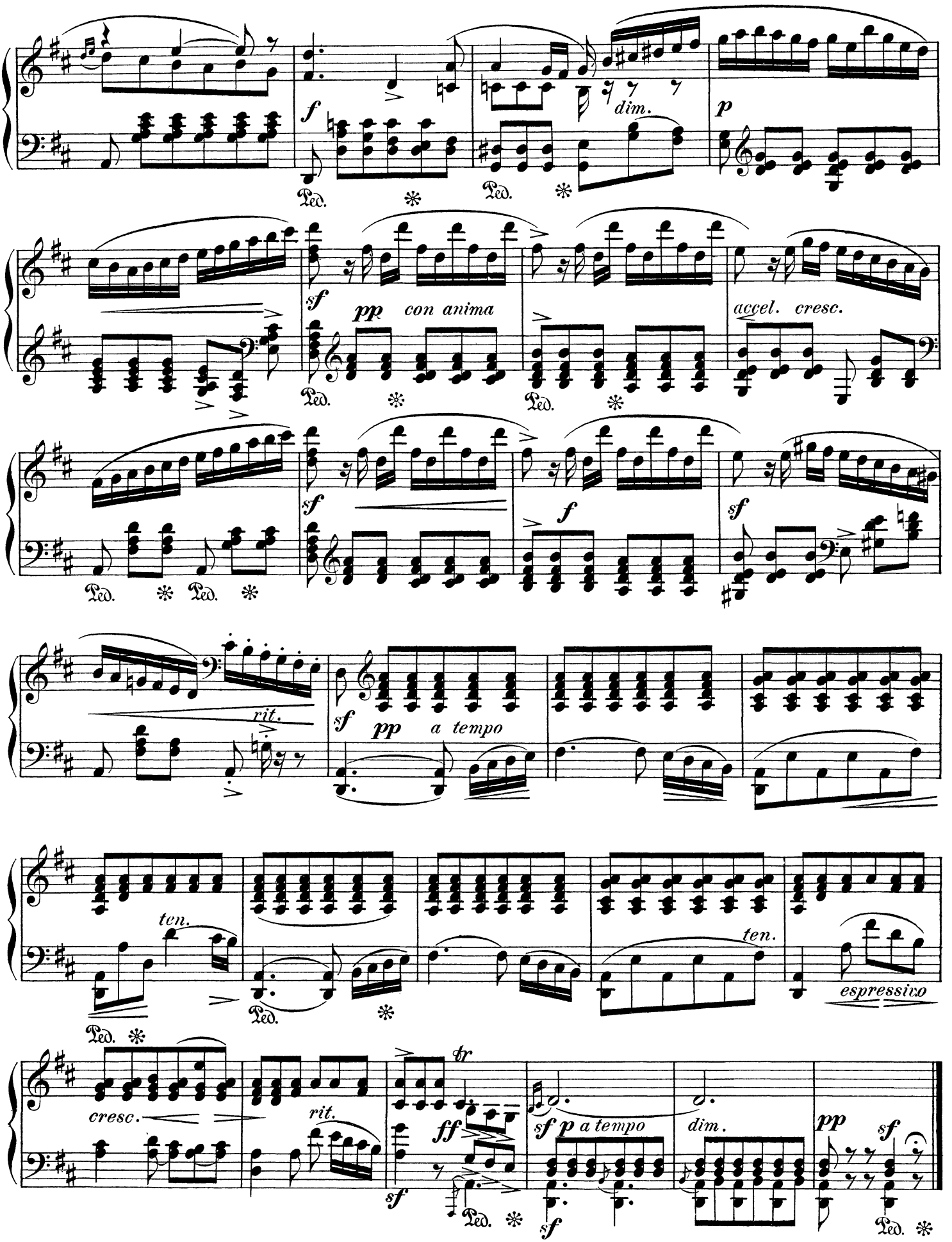
f
dim.
p
sf
pp
con anima
accel.
cresc.
sf
f
sf
rit.
sf
pp
a tempo
ten.
ten.
espressivo
cresc.
rit.
ff
tr
sf
p
a tempo
dim.
pp
sf
Ped.

III.

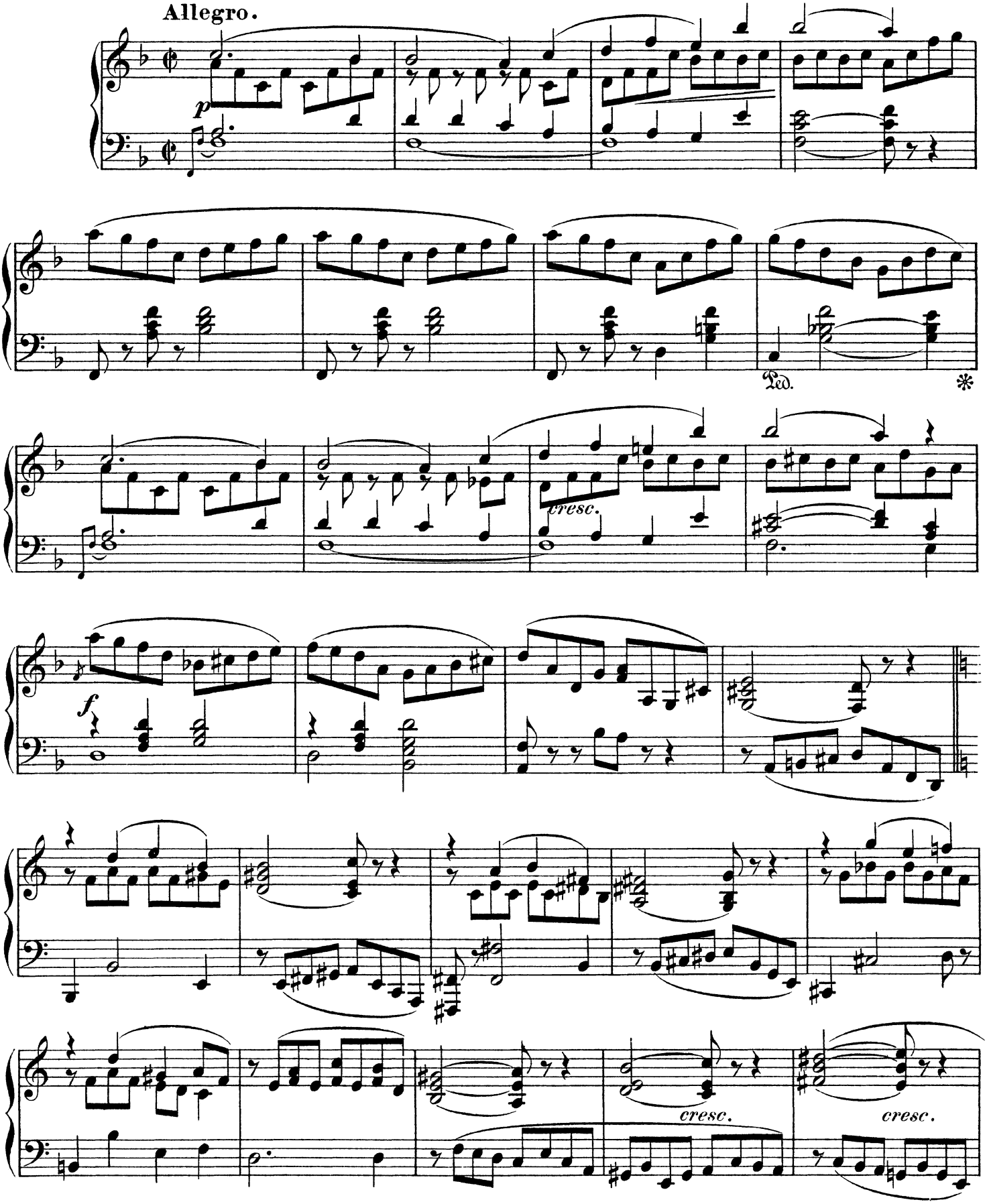

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

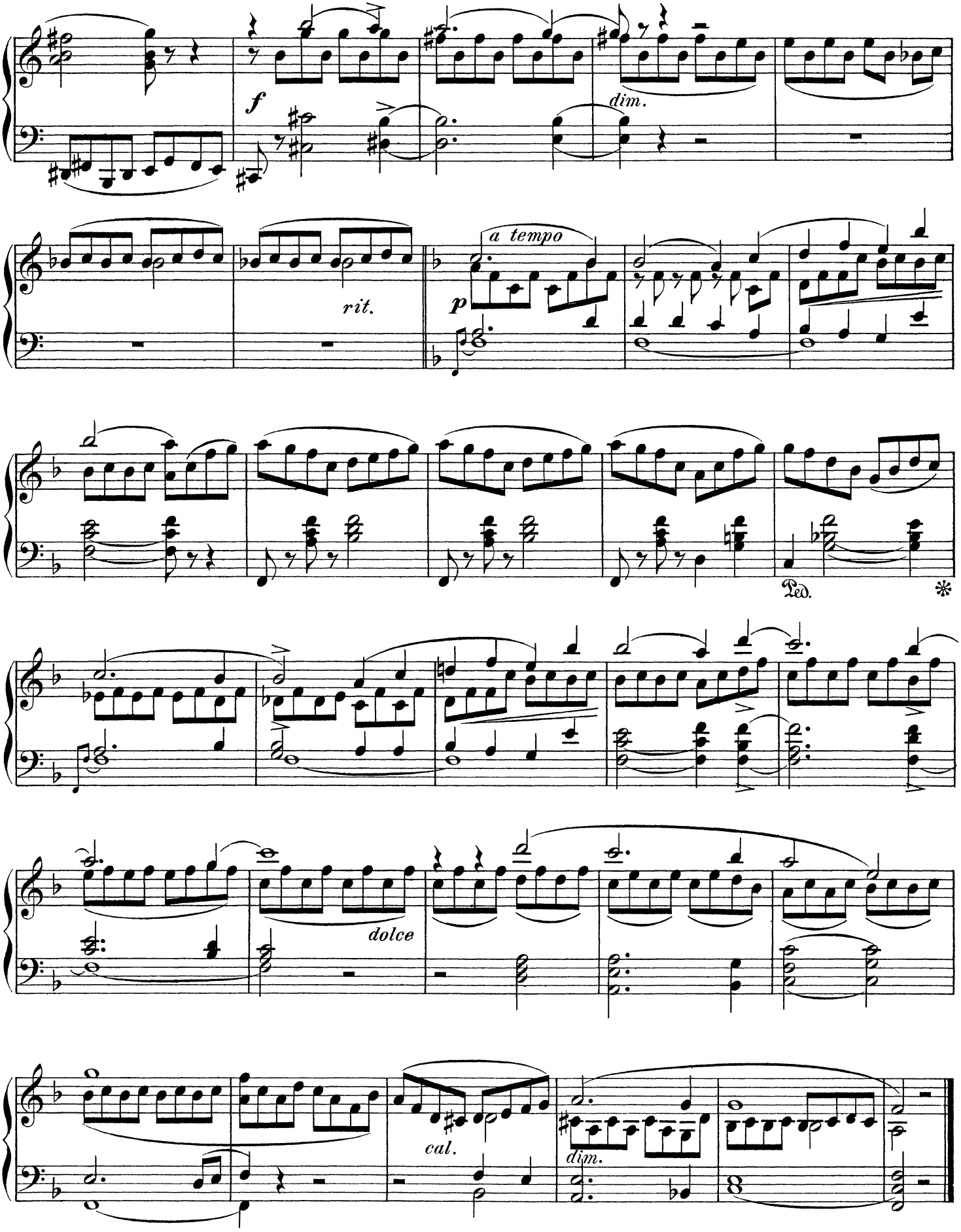
f
dim.
rit.
a tempo
p
Ped.
*
dolce
cal.
dim.

IV.

Allegro assai.

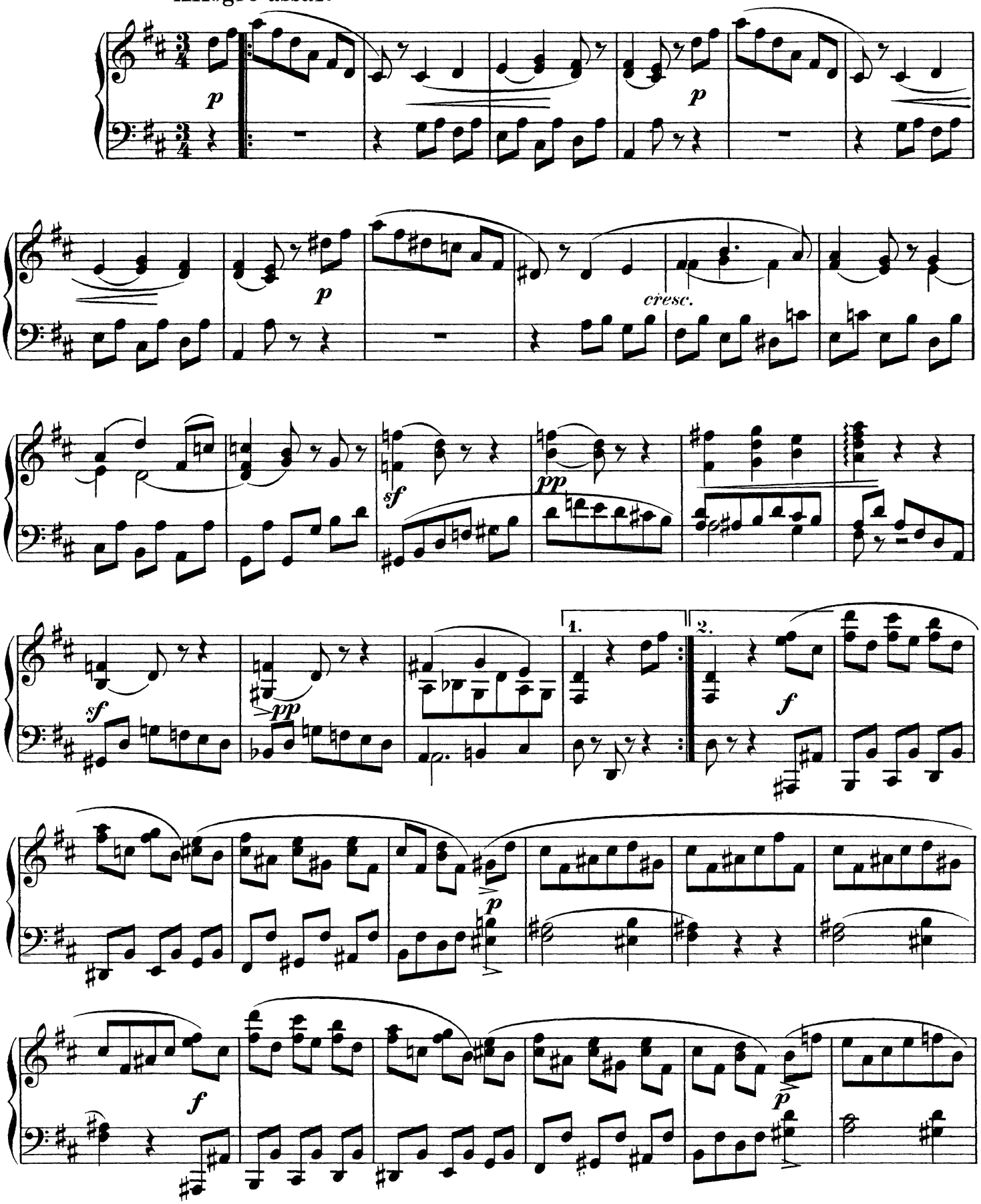

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

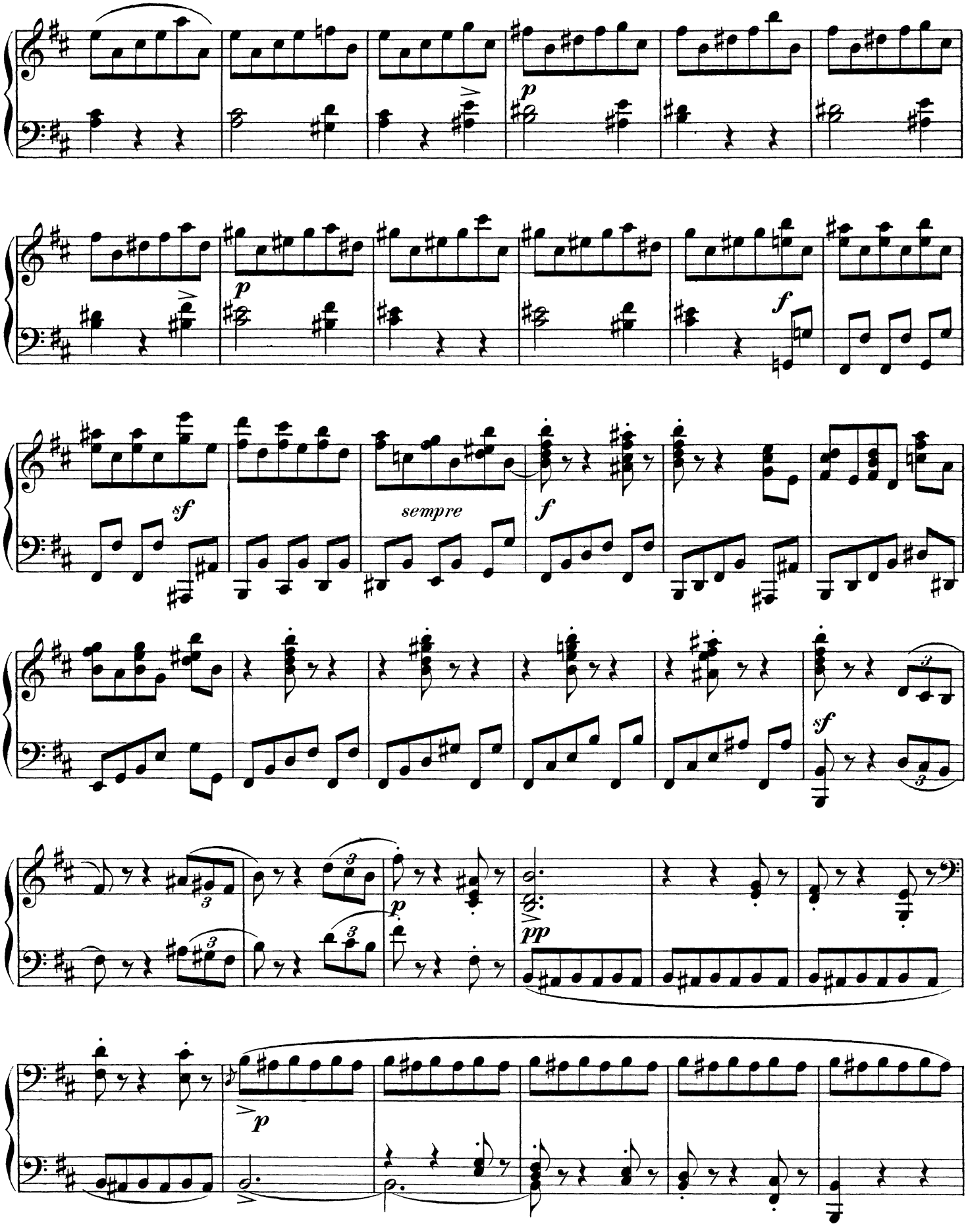
p
p
f
sf
sempre
f
sf
p
pp
p

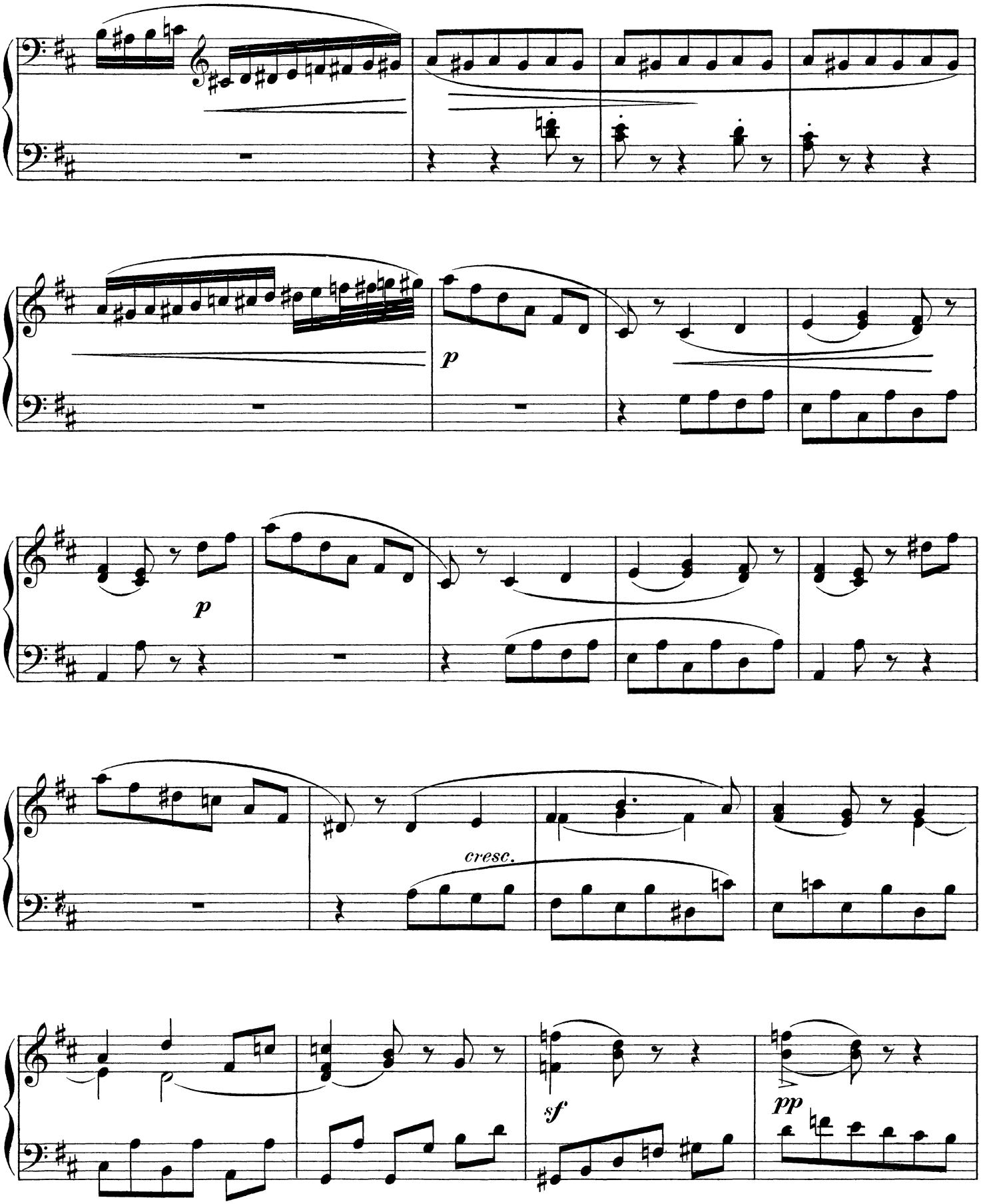
p
p
cresc.
sf
pp

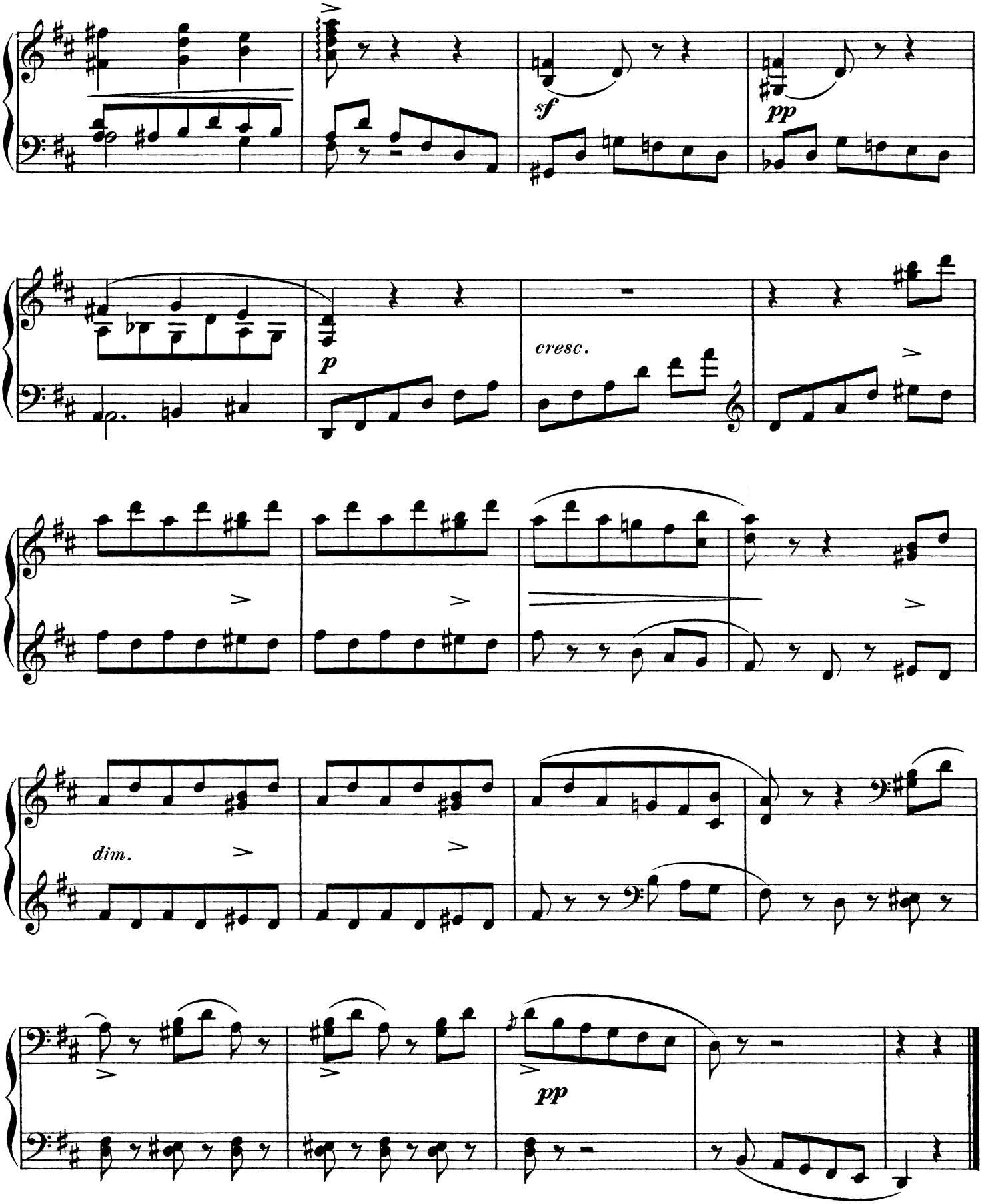
sf
pp
p
cresc.
dim.
pp

V.

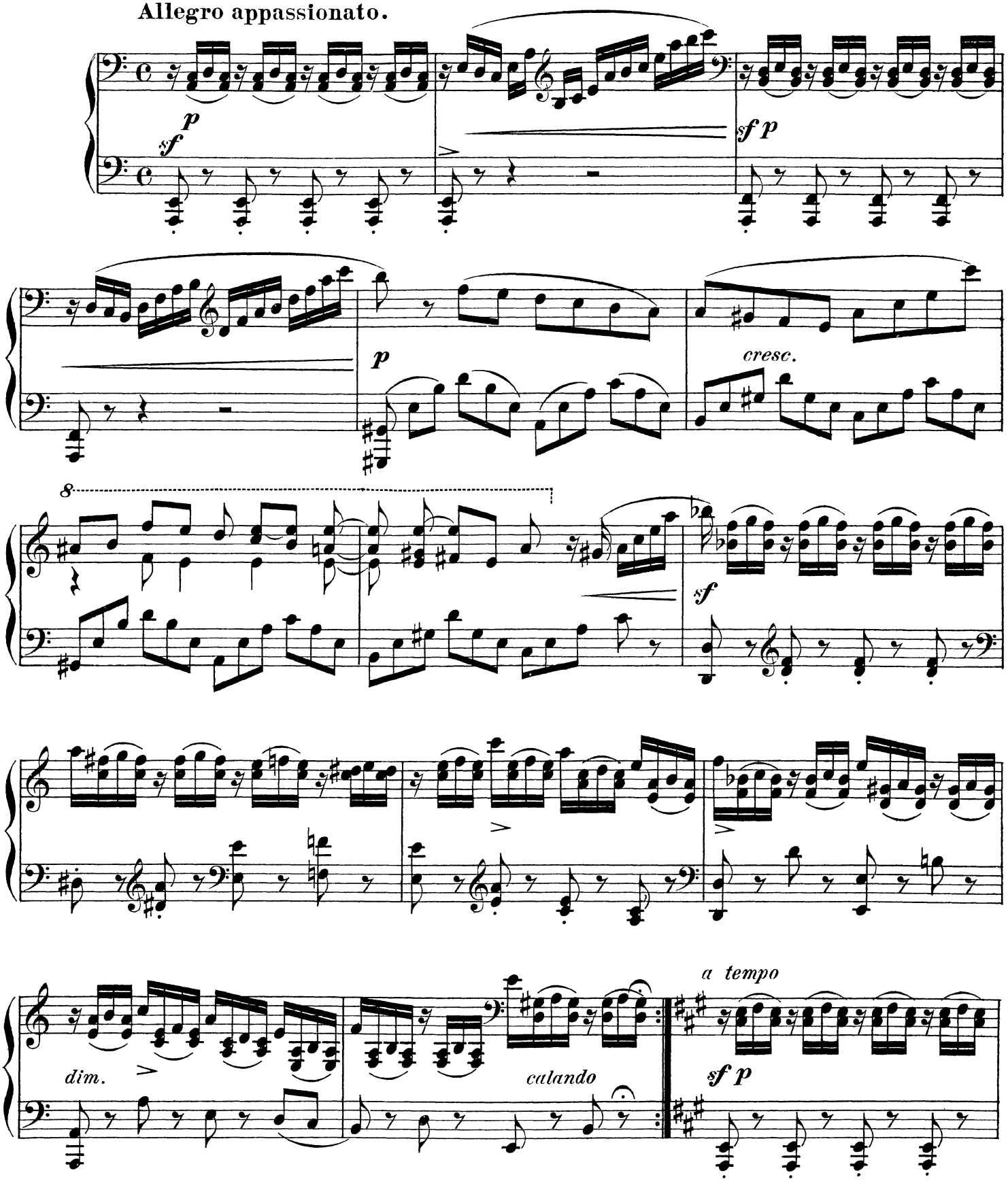

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

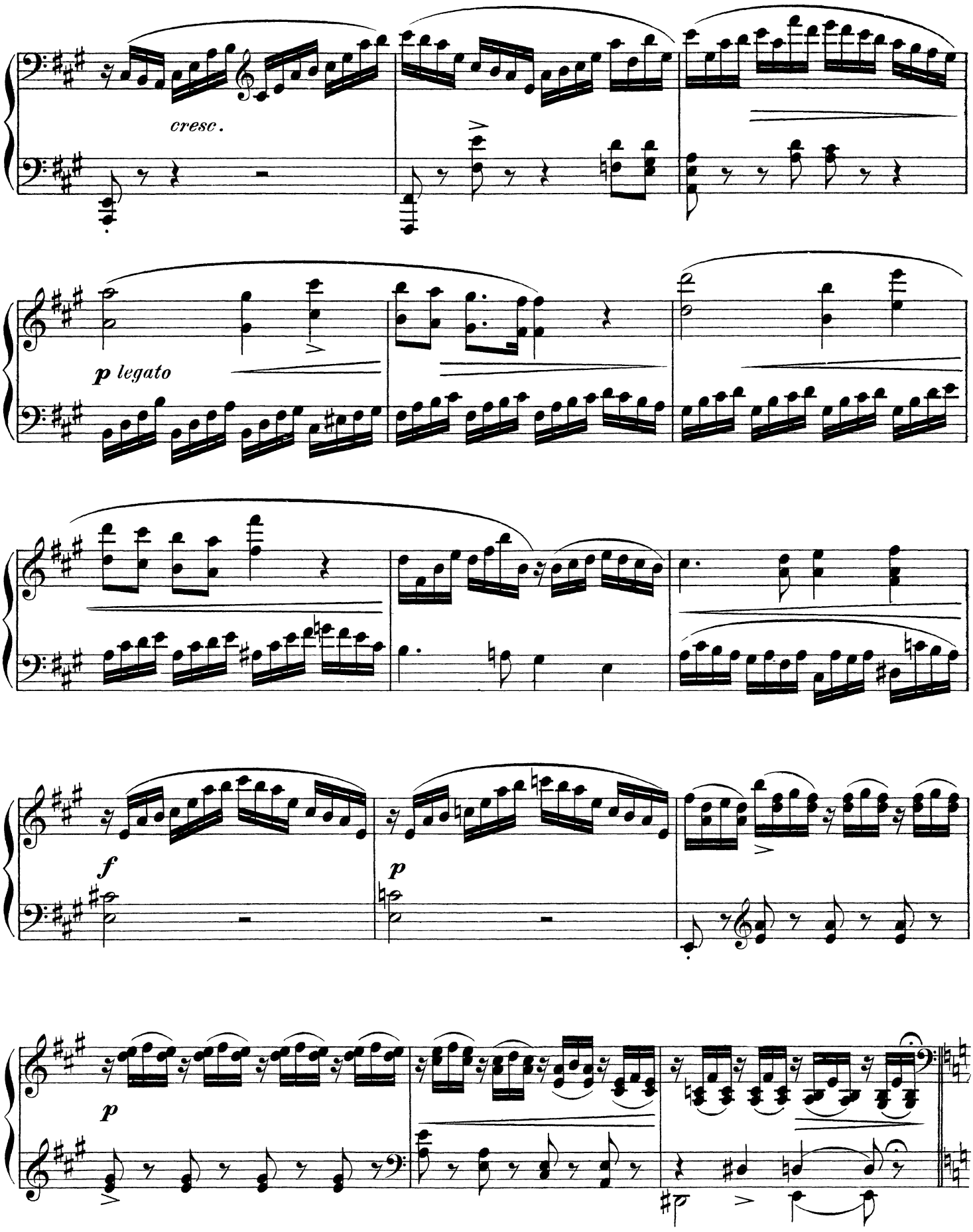
cresc.
p legato
f
p
p

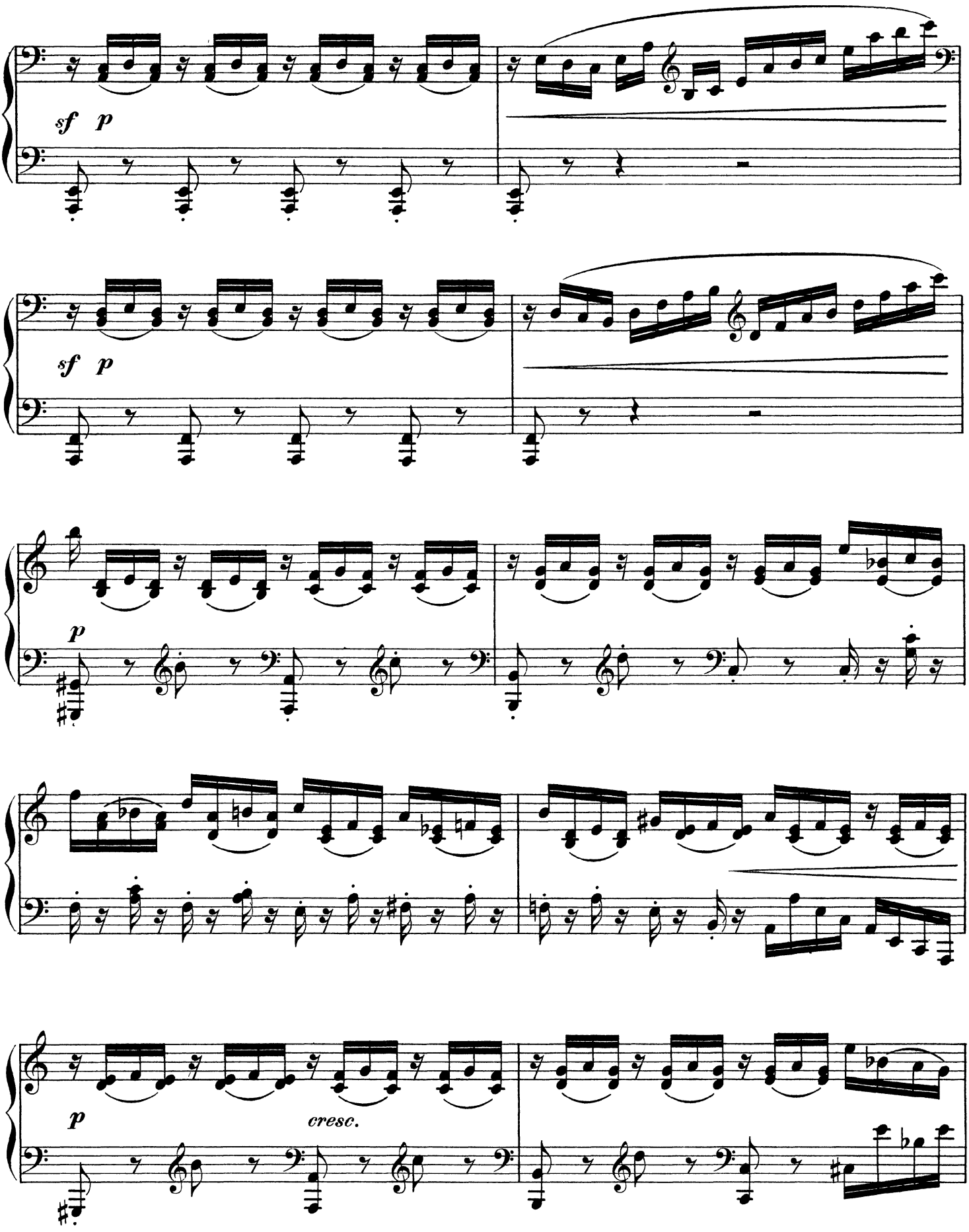
sf p
sf p
p
p
cresc.

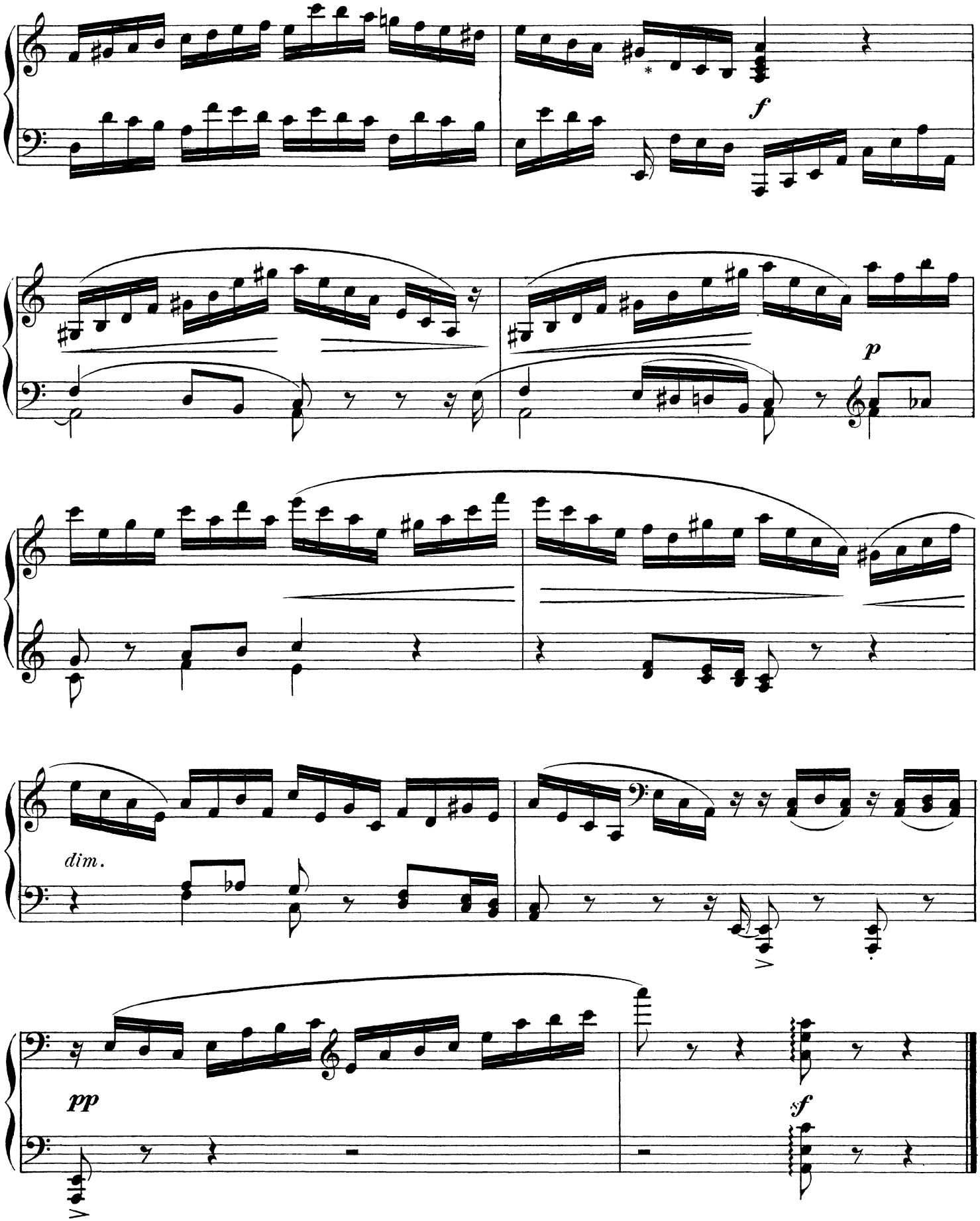

* giss1 ändrat från eiss1.

VI.

Tempo di Minuetto.

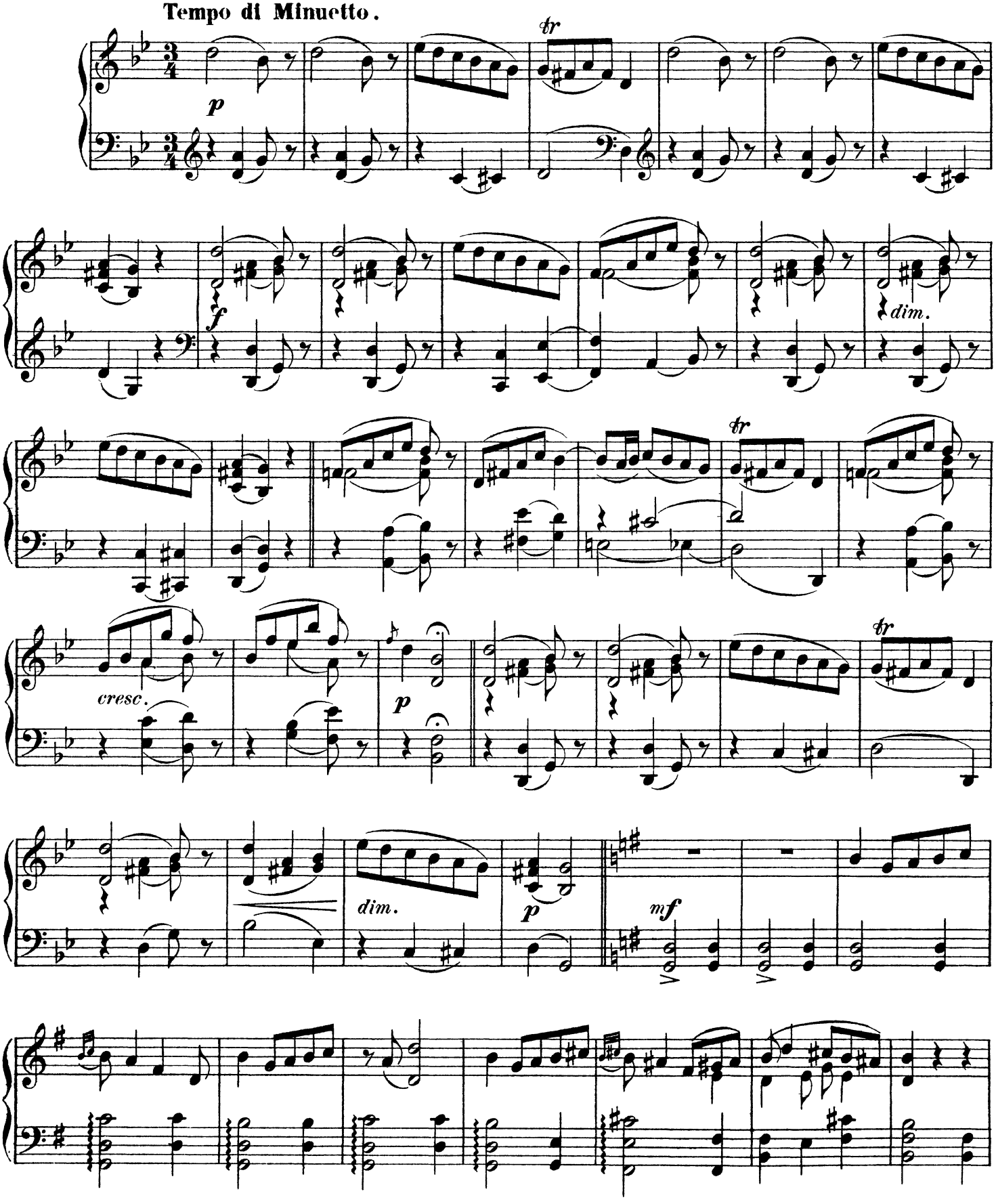

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2015. Public domain. www.levandemusikarv.se

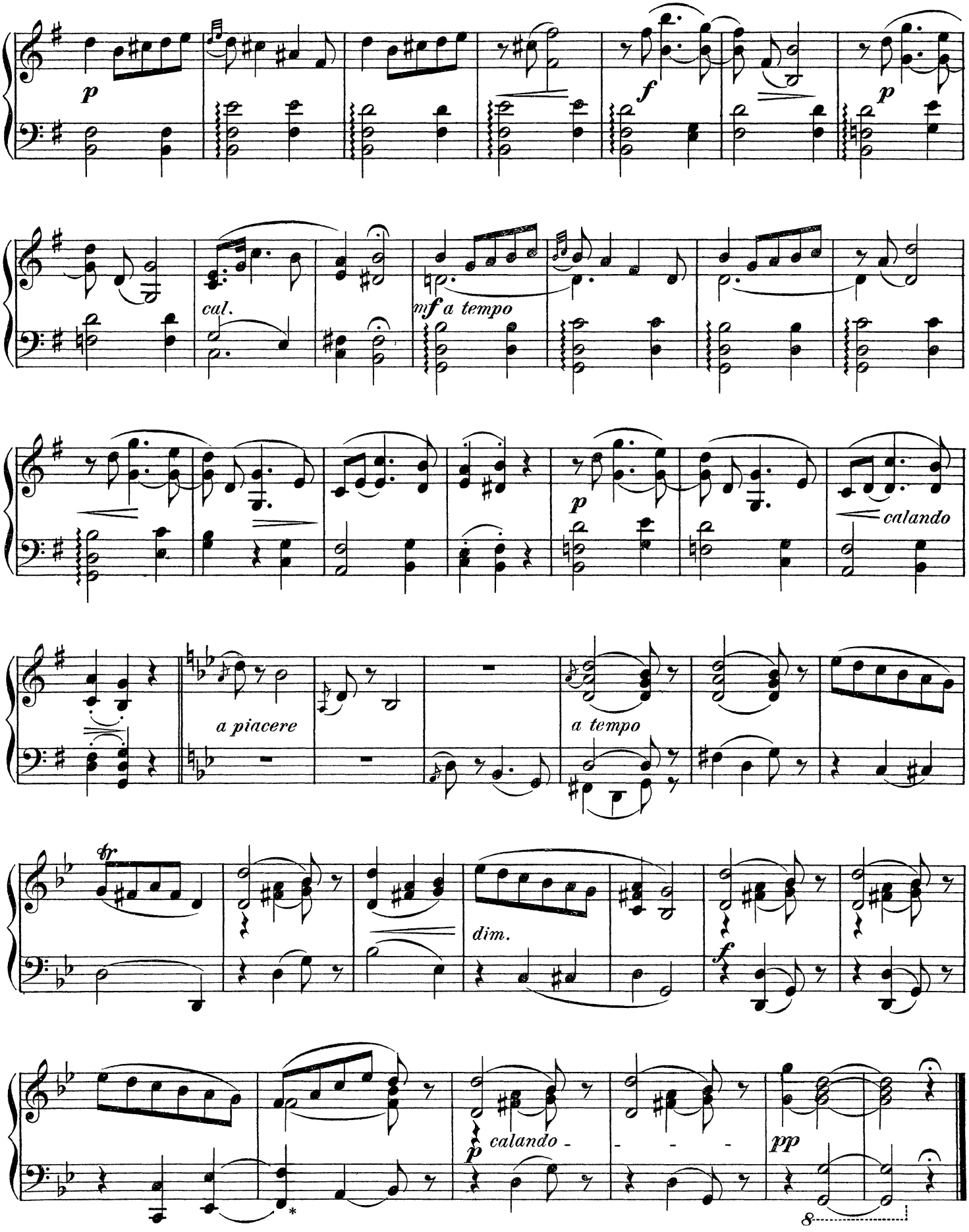

* F och f ändrade från Ess och ess.

Hélène Tham

Hélène Tham (1843–1925) tillhör skaran av kvinnliga pionjärer bland svenska tonsättare. Hon är typisk för dessa med sina goda ekonomiska omständigheter. I mönstret ingår också att dessa kvinnor fick medveten musikalisk stimulans under uppväxten, inte bara genom obligatoriska pianolektioner, utan framför allt genom deltagande i musikaliska salonger. För de komponerande kvinnorna var salongerna också forum, där egna verk kunde möta en insatt publik.

Hélène (Helena) Gustava Tham föddes i Stockholm. Hon var dotter till grosshandlaren Uno Murray och hans hustru Charlotte (f. Venus). Hélène Thams gudmor var sångerskan Jenny Lind som umgicks i familjen. Barndomshemmet var fyllt av musik och litteratur. Båda föräldrarna musicerade, men skrev också lyrik som ibland tonsattes av dottern. Hennes start som tonsättare ägde följdriktigt rum under unga år.

Hon gifte sig 1864 med industrialisten och senare riksdagsmannen Vollrath Tham som också han var djupt musikintresserad. Paret fick inte mindre än nio barn. Makens yrkesverksamhet förde familjen till flera mindre bruksorter.

Hélène Tham var också verksam som pianolärare. Till hennes elever hörde Victor Wiklund (bror till tonsättaren och dirigenten Adolf Wiklund), vilken senare skulle bli professor i pianospel vid Musikkonservatoriet.

Uppgifterna om Hélène Thams komponerande är mycket knapphändiga. Eftersom en del av de bevarade autograferna är signerade med hennes flicknamn, vet vi att hon komponerade regelbundet före äktenskapet. Å andra sidan publicerades de tryckta verken när Hélène Tham var i 40–50-årsåldern, vilket säger att hon fortsatte sitt tonsättarskap, trots tidsslukande familjeplikter. Slutsatsen av dessa iakttagelser är att hon under en längre följd av år ägnade sig åt komponerande.

Av verkförteckningen framgår att hon uteslutande komponerade musik för mindre sammanhang, således inga verk som skulle ha krävt större resurser än de som fanns i hennes omgivning. Det finns därför grund för påståendet att åtminstone merparten av verken skrevs för att uppföras i privata sammanhang. Men hennes kompositioner har en räckvidd som sträcker sig långt utanför samtidens borgerliga salonger. De vittnar om en tonsättare som ville mer än att underhålla och skapa stämning. Många verk är fulla av uttryck, välskrivna och på en teknisk nivå som överstiger vad dåtidens amatörer klarade av.

© *Gunnar Ternhag*

Om utgåvan

Levande Musikarvs emenderade utgåvor är redaktionellt genomsedda och korrigerade utgåvor av tidigare tryck med kommentarer rörande rättelser och ändringar införda i form av fotnoter.

Förlagan är utgiven av Julius Bagges förlag, Stockholm, J.B. 68.

På omslaget står: ”Till Fru Lotten von Feilitzen född Lindblad / 6 Pianofortestycken / komponerade af / Hélène Tham / född Murray / Pr. 2 Kr. 50 öre. / Julius Bagge / Stockholm / Riddarhustorget 18.”

Tryckår: 1883.

Hélène Tham

Hélène Tham (1843–1925) is one of the body of female pioneers among Swedish composers. She is typical of this group in that she came from a wealthy background. In this pattern, it is also characteristic for these women to receive deliberate musical stimulus during their formative years, not just through obligatory piano lessons, but also through participating in musical salons. For the female composers, the salons were also a forum for their own works to meet a conversant audience.

Hélène (Helena) Gustava Tham was born in Stockholm. She was the daughter of the wholesaler Uno Murray and his wife Charlotte (née Venus). Her godmother was the singer Jenny Lind, who was a friend of the family. Her childhood home was filled with music and literature. Both her parents played music, but also wrote lyrics that she sometimes put to music. Consistently, her beginnings as a composer took place during her early years.

In 1864, she married the industrialist and later parliamentarian Vollrath Tham, who also had a deep interest in music. The couple had no less than nine children. Her husband's activities led the family to several smaller industrial areas.

Tham was also active as a piano teacher. Among her students was Victor Wiklund, the brother of the composer and conductor Adolf Wiklund, who later became professor of piano at Musikkonservatoriet (The Royal Conservatory of Music).

Facts on Hélène Tham's composing are scant. Since some of her extant autographs are signed in her maiden name, we know that she regularly composed before marrying. On the other hand, her printed works were published when she was in her 40s and 50s, which means that she continued composing in spite of time-consuming family duties. It follows that she devoted herself to composing for many years.

From her body of works, it is clear that she exclusively composed for small gatherings, thus wrote no works that would have required greater resources than those in her immediate surroundings. There are grounds, therefore, to suggest that most of her works at least were written to be performed on private occasions. But her compositions have a breadth that stretches much further than the bourgeois salons of her day. They are a testament to a composer who wanted to do more than entertain and create an ambiance. Many of the pieces are full of expression, well-written and on a technical level that exceeds what the amateurs of the day could manage.

© *Gunnar Ternhag*
Trans. Martin Thomson

About the edition

Levande Musikarv's (Swedish Musical Heritage's) emendated editions are editorially revised and corrected versions of previously printed material, with comments on the corrections and amendments inserted as footnotes.

Originally published by Julius Bagges förlag, Stockholm, J.B. 68.

Text on the front page: "Till Fru Lotten von Feilitzen född Lindblad / 6 Pianofortestycken / komponerade af / Hélène Tham / född Murray / Pr. 2 Kr. 50 öre. / Julius Bagge / Stockholm / Riddarhustorget 18."

Year of publication: 1883.